

undersøgelser). Der henvises til betænkningen side 31-34.

– Efter *lov om okker*: Sager om erstatning for afslag på ansøgning om udgrøftning eller dræning af et areal, der tidligere har været udgrøftet eller drænet. Der henvises til betænkningen side 34-36.

– Efter *lov om betalingsregler for spildevandsanlæg*: Sager om godtgørelse for overtagelse af et privat spildevandsanlæg. Der henvises til betænkningen side 37-38.

– Efter *lov om Skjern Å Naturprojekt*: Sager om erstatning for foranstaltninger vedrørende vandløb, som foretages i medfør af loven. Loven er gennemført i 1998.

– Efter *lov om inddragelse af dele af søterritoriet under de for ferske vande gældende retsregler*: Afgivelse af udtalelse om, hvorvidt dele af søterritoriet er gået over til at have karakter af ferske vande. Der henvises til betænkningen side 40-41.

– Efter *hegnsloven, lov om læhegn og tilskud til læplantning og udstykningsloven*: Klager over hegnssynets afgørelser. Der henvises til betænkningen side 43-46, 50 og 55-57.

– Efter *fiskeriloven*: sager om erstatning for fjernelse af spærrende fangstindretninger (se betænkningen side 50-54 om reglerne i den tidligere ferskvandsfiskerilov).

– Efter *lov om afvanding af marsken ved Tønder og lov om tillæg til lov om afvanding af marsken ved Tønder*: Sager om fordeling af udgifter og om erstatning for afståelse af grund eller materialer. Der henvises til betænkningen side 48-50.

– Efter *lov om private vejrettigheder*: Sager om tilkendelse af nødvej og om fastsættelse af erstatning herfor. Der henvises til betænkningen side 59-60.

En landvæsenskommissions afgørelse kan som hovedregel appelleres til *overlandvæsenskommissionen*. I sager efter hegnsloven, lov om læhegn og tilskud til læplantning samt udstykningsloven, hvor landvæsenskommissionen behandler klager over hegnssynets afgørelser, kan landvæsenskommissionens afgørelse dog kun med særlig tilladelse appelleres til *overlandvæsenskommissionen*.

2.3. Landvæsensretternes sagsbehandling

Landvæsensretterne er særlige domstole og er således ikke en del af den offentlige forvaltning. Landvæ-

sensretterne er derfor ikke omfattet af forvaltningsloven, offentlighedsloven eller ombudsmandsloven.

Sagsbehandlingen ved landvæsensretterne sker efter reglerne i lov om landvæsensretter, der i store træk svarer til retsplejelovens bestemmelser om behandlingen af civile sager.

Da landvæsensretterne har status som domstole, kan deres afgørelser ikke indbringes for de almindelige domstole. Afgørelser, hvorved en indsigelse mod et medlems habilitet forkastes, kan dog kæres til landsretten, jf. landvæsensretslovens § 23, stk. 2. Endvidere kan en overlandvæsenskommissions afgørelse kæres til landsretten for så vidt angår spørgsmål, om sagen falder inden for landvæsensretternes kompetence, jf. § 43 i landvæsensretsloven.

2.4. Sagsomkostninger

Der skal ikke betales retsafgift for behandling af sager ved landvæsensretterne.

Der skal derimod betales vederlag og rejsegodtgørelse til landvæsensrettens medlemmer, vederlag til sagkyndig medhjælp mv.

Før sagen påbegyndes, kan landvæsensretten kræve, at en klager stiller sikkerhed for betalingen af disse udgifter. Statsamtet kan dog meddele en klager fri proces med den virkning, at der ikke kan kræves sikkerhedsstillelse for omkostningerne.

Ved landvæsensrettens kendelse tages der stilling til, hvem der endeligt skal betale sagsomkostningerne.

2.5. Sagsantal

Antallet af sager behandlet ved landvæsensretterne i perioden 1985-87 er i betænkningen side 18 opgjort til ca. 250 pr. år. Opgørelsen bygger på oplysninger indhentet særskilt fra samtlige landvæsensretter til brug for udvalgsarbejdet.

Siden betænkningens afgivelse er landvæsensretternes opgaver efter miljøbeskyttelsesloven, sandflugtsloven, jagtloven, mergelloven og affaldsdepotloven bortfaldet eller overført til andre myndigheder. Det samme gælder de fleste af landvæsensretternes opgaver efter den tidligere ferskvandsfiskerilov. Fra trækkes disse sager, jf. betænkningen side 103-105, resterer ca. 200 sager pr. år, heraf godt halvdelen vedrørende hegnsloven.

Justitsministeriet har fra landvæsensretterne indhentet følgende oplysninger om antallet af behandlede sager i perioden 1997-1999: